

РЕЦЕНЗИЯ

От: професор д-р Богомил Борисов Манов, Университет за национално и световно стопанство, катедра „Финанси“, хабилитиран по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор на икономическите науки“ в професионално направление 3.8 Икономика, по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Автор на дисертационния труд: Проф. д-р Божидар Вполинов Божинов

Тема на дисертационния труд: „Финансово управление на информационните технологии във висшите училища – предизвикателства и възможности за прилагане на водещи корпоративни практики“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 237/27.03.2019 г. на Ректора на СА „Д.А.Ценов“.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Предоставеният ми за рецензия дисертационен труд в структурно отношение се състои от увод, изложение в пет глави и заключение. В изложението се съдържат 58 фигури и 34 таблици. Разработен е в обем от 951 стандартни компютърни страници, от които 333 основен текст, библиография от 442 литературни източници (37 страници) и 5 приложения.

Като цяло, дисертационния труд е добре структуриран и съдържанието в него съответства на избраната тема.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Като цяло, работата на автора на дисертационния труд се характеризира със следните по-важни моменти:

Първо. Избор на актуална и с практическа значимост тема.

В съвременния свят мястото и ролята на висшите учебни заведения нараства неимоверно много. Причините за това са засилените изисквания за солидна и комплексна подготовка на кадрите с висше образование, породени не само от глобалния, но и все повече усложняващия се характер на съвременната икономика. Неусетно и сравнително бързо тя започна усилено да се дигитализира, а с това се наложи не само да се усъвършенстват старите, но и да се търсят нови и по-ефективни форми на финансово управление. Изборът на тема, която се фокусира върху повишаване на ефективността на финансовото управление на информационните технологии във висшите училища е с потенциал за разкриване на резерви в тази област и със стремеж чрез тяхното оползотворяване адекватно да се отговори на повишените изисквания към образователния процес. Този стремеж и очакваните резултати от изследването правят темата актуална, при това не само от теоретична, но и от практико-приложна гледна точка.

Второ. Дисертацията е посветена на значим за практиката и същевременно слабо разработен от науката проблем.

Доколкото ми е известно, няма разработвани дисертации у нас с това или подобно на него заглавие. Темата по същество има интердисциплинарен характер. В дисертацията е представено авторското мнение по отделните проблеми и почти навсякъде може да се намерят аргументи и обосновка на защитавана авторска позиция.

Открити са новите моменти в изследването, които обобщено са намерили израз в авторска методика за финансово управление на информационните технологии във висшите училища с приоритетно публично финансиране с използването на публично достъпни реални данни.

Използвани са добре познати методи за научното изследване. Такива са изброените от автора - историческия метод, сравнителния метод, индуктивния и дедуктивния метод, метода на анализа и синтеза, дескриптивния метод, метода на наблюдението, анкетни проучвания и други методи, съчетани с подходящ графически, математически и статистически инструментариум.

Сравнително добре е представена информационната база на емпиричното изследване.

Трето. Открит е предмета на изследването.

Според автора предмет на изследване са финансово-организационните аспекти на управлението на информационните технологии в рамките на висшите училища. (стр. 6)

Четвърто. Ясно са открити изследователската теза, целта на труда и конкретните задачи, които се решават с оглед на нейното реализиране.

В изследването се отстоява авторската теза, „че ефективното управление на информационните технологии в съвременните университети изисква специфичен микс от финансови, управленски, технически и образователни умения, които да позволят СІО мениджъра, в условията на ресурсна ограниченост и засилен конкурентен натиск, да постигне стратегическите цели на висшето училище, съчетавайки съвременни бизнес, ІТ и образователни подходи и водещи корпоративни практики за финансово управление на информационните технологии“. (стр.7)

За доказване на тезата се поставят за проверка 13 хипотези.

Пред изследването е поставена следната цел: „въз основа на теоретично и емпирично проучване, да се систематизира и обобщи ключовите предизвикателства, свързани с управлението и финансирането на съвременните информационни технологии в университетите и да оцени възможността за прилагане на водещи корпоративни практики по финансово управление на информационните технологии във висшите училища въз основа на предложена авторова методика“. (стр. 6)

Във връзка с целта са поставени за решаване и 4 задачи.

Пето. Представените данни са добре систематизирани и онагледени.

Както бе посочено и по-напред, в разработката има 34 таблици, които са оформени правилно и посочените данни са коректни. Представени са и 58 фигури. Таблиците и фигурите дават много добра и нагледна представа за изследваната проблематика.

Шесто. Избраните показатели са използвани коректно.

Направена е необходимата аргументация за техният избор. Останалите статистически данни са подбрани уместно и са коментирани коректно. Като цяло, използваните данни са достатъчни и правилно съотнесени към конкретните проблеми, които се изследват.

Седмо. Дисертационният труд представлява сравнително добре подредена разработка.

Налице е необходимата последователност в изложението, както и подходяща пропорционалност между отделните глави. Обемът му е напълно достатъчен за изследване на конкретно избраната тема.

Стилът на писане е ясен и изложението в дисертационния труд се разбира лесно. Не констатирах много повторения и логически противоречия.

Осмо. Спазени са правилата на научната етика.

Авторът е цитирал коректно използваните източници на информация при написване на дисертацията. Не установих плагиатство. Напротив, установих защита чрез убедителна аргументация на авторска позиция по отделните проблеми, предмет на настоящата дисертация.

Според автора на дисертацията: „Авторството на дисертационния труд е доказано чрез проверка на текста с: (1) Антиплагиат (www.antiplagiat.ru) - 99% уникалност, (2) Plag.bg (www.plag.bg) – 99% уникалност, (3) iTechnicate (www.iTechnicate.com) - 95% уникалност.“

Девето. Оценка на автореферата.

Представеният автореферат от проф. д-р Божидар Божинов отразява в голяма степен основните и най-съществените моменти от дисертационния труд. В това му качество, той представлява едно добро резюме за бързо запознаване с основните моменти и постижения в работата на автора.

Десето. Оценка на публикациите по дисертацията.

Авторът е представил списък с публикациите, свързани с дисертационния труд. Той е обособен в две направления. Едното представлява списък от публикациите, които са свързани с ключови аспекти и приноси на дисертационния труд и другото е списък на публикациите свързани с темата на дисертационния труд.

Първият списък е съставен от две монографии, 13 статии и 3 научни доклада. Монографиите са със заглавия: „Финансово управление на информационните технологии в университетите – предизвикателства и възможности за прилагане на водещи корпоративни практики“. (390 стр.) и „Предизвикателства пред управлението на информационните технологии в университетите“. (179 стр.)

Вторият списък е съставен от 1 монография, 3 студии и 13 статии. Монографията е със заглавие: „Стратегическо управление на информационните технологии във фирмата“. (371 стр.)

Посочените публикации и в двете направления са доказателство от една страна, за изключително сериозното и отговорно отношение на автора към темата на дисертационния труд и от друга на факта, че той е успял да я направи предмет на широко публично достояние.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд са налице научно-теоретични и научно-приложни резултати. Към научно-теоретичните приноси могат да се причислят:

1. Обосноваването на спецификата пред ИТ управлението на висшите училища и потребността от създаване на изцяло нов управленски модел по подобие на модела на управленските взаимодействия при управлението на информационните технологии във фирмата, наричан модел на „академична монархия“;
2. Усъвършенстването на концепцията на Open Group за същността и обхвата на архитектурата на предприятието и сполучливото ѝ адаптиране за управлението на информационните технологии във висшите училища;
3. Убедителното аргументиране на необходимостта, управлението на информационните технологии да има комплексен характер.
4. Предложената методика за финансово управление на информационните технологии във висшите училища с приоритетно публично финансиране;
5. Обосноваването на специфичното място в управлението на ИТ мениджъра във висшите училища и на тази основа на потребността от притежание на специфичен микс от технически, финансови, управленски и академични умения, които да му позволят да постигне стратегическите цели на висшето училище.

Към научно-приложните приноси могат да се причислят:

6. Машабното проучване сред 552 висши училища от Централна и Източна Европа, в резултат на което са изведени основните проблеми пред управлението на висшето образование като цяло и в частност пред ИТ мениджмънта във висшите училища;
7. Апробирането на методиката за финансово управление на информационните технологии във висшите училища с приоритетно публично финансиране.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

В работата на всеки научен работник, в т.ч. и на проф. д-р Божинов са налице и някои пропуски и слабости. По-важните от тях са следните:

а) В самото начало на дисертацията би било подходящо да се направи систематизиран преглед на авторите работещи по тези и сходни въпроси и на достиженията им до настоящия момент. За всичко това, сега може да се съди по косвен път.

б) Необходимо е да се води на повече места дискусия с останалите автори, като преди това се изложат техните схващания и аргументи по конкретните въпроси;

в) На места могат да се намерят незначителни повторения, някои правописни грешки и използване на чуждици в българския език.

Допуснатите слабости в работата на проф. Божинов са незначителни и те не намаляват достойнствата на дисертационния труд.

При защитата на дисертационния труд е добре да се отговори на следните въпроси:

1. Каква трябва да бъде ролята на Министерството на образованието и науката в управлението на информационните технологии във висшите училища? Трябва ли да се абсолютизира университетската автономия и то да се отказва от намеса, или предоставяйки публичен ресурс, министерството да има освен правото и задължението да се намества в управлението?
2. Ако приемем, че Министерството на образованието и науката се намесва в работата на ИТ мениджъра и като цяло при управлението на информационните технологии, това няма ли да отнеме създадени или с потенциал да се създадат конкурентни предимства на едни висши училища пред други по отношение на информационните технологии?
3. Доколко предлаганата авторска методика за финансово управление на информационните технологии във висшите училища с приоритетно публично финансиране е гъвкава и приложима за останалите училища в България използващи същия подход на финансиране? В какви други институции използващи публичен ресурс тя е приложима, разбира се, след като се отчете тяхната специфика на дейност и управление?

V. Обобщено заключение и становище

В заключение с убеденост считам, че предоставената ми за рецензия дисертация в професионално направление 3.8 Икономика, по научна специалност **„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”** (Финанси) в СА **„Д. А. Ценов”** гр. Свищов на тема **„Финансово управление на информационните технологии във висшите училища – предизвикателства и възможности за прилагане на водещи корпоративни практики”,** притежава необходимите качества и дава основание на професор д-р Божидар Виолинов Божинов да бъде присъдена образователната и научна степен **„Доктор на икономическите науки”**.

16.04.2019 година

гр. София

Рецензент:

/проф. д-р Богомил Манов/